

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izven ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 18 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje očetristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri ali večkrat tiska.

Dopisi naj se isvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištevno, na katero naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

Pariz 4. septem. Thiers je umrl, zadet od mrtvuda.

Carigrad 3. septembra. Turška vojska je zapustila Suhumkale.

Vsled zmage pri Karahasankiöi so Turki zasedli Popköi.

Louis Adolphe Thiers. †

Iz Francoske dežele nam danes telegraf prinaša nenadno, neveselo, svet pretresujoče poročilo. Stari državnik, poslednji predsednik republike pred Mac-Mahonom, ureditelj zdanje Francoske, velik patriot in velik mož francoskega naroda, Thiers, je umrl zdaj v osodopolnem času, zadet od mrtvuda.

Louis Adolphe Thiers je eden starin evropskih državnikov. Narodil se je 16. aprila 1797 leta v Marseille.

Bil je po končanih študijah advokat, potem se je obrnil k pisateljskemu stanu, pisal zgodovinska, narodno-gospodarska in politična dela, in si kmalu pridobil vsled svojega talenta občno priznanje. Leta 1823 je bil mej urednik „Constitutionnel-a“, tačas najveljavnejšega lista in je kmalu postal besednik svobodoljubne stranke, sosebno, ker je njegova „zgodovina francoske revolucije“ občno dopadala.

Leta 1830 je bil izvoljen v mestu Aix za poslanca. Leta 1832 je postal minister notranjih stvari, leta 1836 minister vnanih, a potem je odstopil, ker so reakcionarna načela v kabinetu premagovala. Leta 1840 je zopet v ministerstvo stopil, Pariz utrdil in se Nemcem sovražnega kazal, ker je zahteval, da se fran-

coske meje do Rena raztegnejo, ako se neče, da bode enkrat Nemčija prevladala. Kralj mu nij dovolil, zato jo T. zopet odstopil. Leta 1848 je zopet v javnost stopil in bil zoper bonapartiste in zoper radikale.

Vsled tega ga je Napoleon III., ko se je roparsko polastil krmila na Francoskem 2. dec. 1851 zaprl in potem iz Francoske izgnal. Živel je Thiers potem l. 1852 v Angliji, Švici, Italiji, potem pa se je smel vrniti na Francosko, kjer je le za literaturo in znanost delal. Še le leta 1863 je bil v Parizu zopet voljen v postavodajni zbor in dokazal svojo staro zgovornost in strast zoper narodno zjedinjenje Italije in Nemčije.

Ko je Napoleon III. sklepal zadnjo vojno zoper Pruse, bil je Thiers zoper njo, ker je videl, da je Nemčija bolj pripravljena, nego Francoska. A ostal je njegov glas le glas vpijočega v puščavi.

Narod francoski pak tega klica Thiersovega nij pozabil, ko je bil slepanski in polovičarski Napoleon ujet in Francoska v nesreči, od Nemcev zasedena in pustošena.

Pri volitvah narodne skupščine francoske, ki je imela deželo Nemcev osvoboditi, bil je Thiers v več kot dvajset okrajih voljen, on je bil najpopularnejši mož na Francoskem.

Tako je postal predsednik republike, načelnik francoske vlade in je s svojo eneržijo in s svojo previdnostjo ne le zatrl komunarde, temuč tudi požrešnim pruskim Nemcem plačal nezaslišano svoto 5 milijard in jih iz dežele izpravil.

Zato so mu Francozje rekali še zadnji čas osvoboditelj domovine.

Prej orleanist, preveril se je bil na stare

dni po britkih dogodkih stari Thiers, da le republika reši Francosko, le ta državna oblika je najboljša za njo.

Zarad tega so mu v narodnej skupščini dali nekateri reakcionarji nezaupnico, on je odstopil in prepustil mesto Mac-Mahonu. A ostal je vodja zmerno-republikanske stranke, spoštovan od vsega pametnega sveta, kakor ne kmalu kateri človek v Evropi!

In ta mož je zdaj umrl! Zdaj, ko je baš republikanska njegova stranka v hudem boji zoper kraljevce in sebičnjake!

Star je bil osemdeset let, a mlad duh in mlado domoljubno srce je ohranil do zadnjega dneva. Daj nam Slovanom Bog tacihi mož.

Vojska.

Z bojišča nij denes nič važnega in nič večjega novega boja.

Videti je, da bode res tako, kakor angleški dopisniki poročajo, da namreč bodo Rusi še le potem inicijativo poprijeli, kadar garde pridejo, to je, okolo srede septembra ali v drugej polovici tega meseca. Ta čas bode še čas hudega potrpljenja za nas, ki smo vsi pričakovali in želeli, da pojdejo stvari vse bolje in drugače. — Pa da bi vsaj potem ne prevarili se zopet! Za Slovanstvo gre tu neizmerno za mnogo!

Turki iz Azije pošiljajo iz Suhumkale in od drugod vedno več vojakov v Bulgarijo, tako, da bodo Rusi, kadar enkrat njih garde pridejo, našli tudi sovražnike krepkeje. Tega jim pač menda treba nij bilo. Njihovi generali bi bili morali od kraja to bolje vedeti, nego drugi svet. Ruski listi to mej vrstami

Listek.

C. Buloz in njegov list.

Tekom meseca januarja 1877 je umrl v Parizu mož, ki je pomenljiv za to, da je ustanovil velik list, kateremu je bil voditelj skoraj petdeset let — Revue de deux mondes. Kateremu olikanemu človeku ta list nij vsaj po imenu znan? Primerjati se z njim daje le nemška „Gartenlaube“ glede razširjenosti, a nikakor ne glede različnosti in temeljitosti.

Gotovo je zanimivo poizvedeti nekoliko črtic iz življenja ustanovitelja tega lista, C. Buloz, ki se sme zvati najoriginalnejšega moža v literarnem življenju na Francoskem.

Buloz je imel celo vojsko sovražnikov — nijso vselej slabo znamenje mnogi sovražniki — katere si je naredil, ker je bil neizrečeno surovega značaja, skop in le denarja lačen. Pa Buloz je lahko vse te sovražnike — zasmehoval; zato je, naj se sicer misli o njem kar se hoče, znamenita prikazen v literaturi.

Buloz je bil rojen v Genevi na Švicarskem in je služil dalje časa kot korektor neke pariške tiskarni. Dolgo si je ubijal glavo z načrtom, kako bi ustanovil beletrističen časopis, ki bi bil kaj vreden. Takrat je izhajal v Parisu list zvan „Revue de deux mondes“, — ker mu je manjkalo dobrih sodelovalcev, se je tudi število naročnikov vedno bolj krčilo in list bi bil moral nehati, da ga nij kupil korektor Buloz z nekaterimi družimi prijatelji. Njemu samemu je bilo izročeno vrhovno vodstvo lista; a ker je bila ta „Revue“ tako na slabem glasu, trebalo je mnogo let, da je Buloz storil iz nje to, kar je denes. List ima letos nad 20.000 naročnikov in čistega dobička lansko leto je bilo pri njem 440.000 frankov. Reservni fond sam uže znaša nad 1 1/4 milij. frankov.

Vzdigniti list, ki ima uže poginiti, do tako visoke stopinje, k temu je pač treba moža, ki ima železno voljo, in, kar je tudi glavna stvar, administrativen talent in dober okus v izbiranju sodelovalcev.

Buloz je vse rokopise od besede do besede prečital in popravil, ma če so jih tudi najboljši francoski pisatelji in učenjaki poslali v redakcijsko pisarno. To mu je bilo malo mari. Nekaterih besed, izrazov in stavkov nij smelo biti v njegovem listu nikdar, z nobenim pogojem ne. Premda on sam nij veliko študiral, še manj pa literaričen talent imel, bil je vendar ponosen, da je njegovo pero smelo praskati po rokopisih prvih francoskih pisateljev in učenjakov.

V družbi je bil Buloz baže jako pust, čmeren in osoren. Svoje podurednike je grizel, kar se je da'o. Pravijo, da je bil strah svojih sovražnikov, a še bolj svojih prijateljev. Po rokopisih je črtal, kar se mu je ljubilo, plačeval pa je sodelovalce jako — slabo.

Za prvo delo nij bilo nikdar honorara. Vendar pa je tudi znano, da se nij bal ni največje svote, ako si je bilo treba pridobiti kakega slavnega pisatelja za sodelovalca. Veliko pisateljev je zapustilo Buloz zaradi njegove

tudi britko potožijo. Tolažijo se le s tem, da se bode Rusija iz svojih „neudač“ veliko učila. Prav! Ali da bi le neruski Slovani vsled tega uka ne trpeli preveč. Pa — čakajmo, še je čas.

Iz ruskega glavnega stana piše dopisnik angleških „Daily News“ 28. avgusta: Po hudem boji v nedeljo Sulejmanovi vojaki napada na ruske pozicije niso več ponovili v Šibki-soteski; danes zjutraj je bilo le nepomenljivo streljanje mej sprednjimi postami. Obojna postavljenja so se le toliko spremenila, da naprej pomaknene turške baterije žugajo nekoliko ruskim krilom. Turki delajo nove baterije v Tundži-dolini. Rusi so dobili primerne pomoči. Prepričan sem, da general Radecki, kakor stvari zdaj stoje, obdrži svoje pozicije. Mehemed-Ali se utrjuje v Ajas-laru, kajti nedavno je bil njegov napad na ruska postavljenja pri Sultankiöji in Papkiöji brezuspešen.

O črnogorske vojski se piše „Pol. Corr.“: Počasnost črnogorske ofenzive, ki je prav za prav, razen obleganja Nikšića, bolj defenziva, se stoprav zdaj daje razložiti. Artilerija, katero so imeli na razpoloženje, bila je preslaba, da bi zadostovala potrebam defenzive v teh vojaških odnošajih, v katerih so sovražna ozemlja, ki meje na Črnogoro. Črnogorska meja namreč je ob vseh straneh obsajena s trdnjavami in z utrjenimi pozicijami, katere se mora vzeti, ako se hoče brez nevarnosti napredovati, kajti Črnogora nema stotine tisočev braniteljev na razpoloženje, da bi cernirali vsa večja orožna mesta. Javilo se je, da je Avstrija dva za Črnogoro namenjena kanona že od začetka zopet začetega bojevanja konfiscirala; vse prizadevanje, dobiti zaseženo blago, je bilo zastoj.

Zdaj so sklenili Črnogorci neko lokavost, ki je imela popoln uspeh.

Pred osmimi dnevi prišli ste namreč dve grški ladiji pred Castellastuo, najjužnejšo luko avstrijsko in ste se ustavili nekoliko proč od brega. V noči od 20. na 21. avgust gredo štirje veliki čolni od ladije proč in se bližajo počasi in previdno obali. Ob enem pa pride kakih 200 mož čez črnogorsko mejo do brega; vsi so bili oboroženi z dolgimi prekljami. Ko dospejo do čolnov, začno iz njih tovore prizigovati in jih valiti proti črnogorski zemlji. To se je tako tiho in mirno go-

dilo, da mejne straže niso ničesa čule. Ko pridejo do meje, zaženo krik veselja, da se vse mesto zbudi. Črnogorci so štiri velike Krupove kanone z lafetami in municijo vred spravili v varnost.

Ko je bila premagana prva težava, ostal je še transport čez Crmnicu; ta bi bil trajal nekaj tednov; da pa je začelo deževati, bil bi popolnem nemožen. Sklenili so torej, da si izbere vodno pot preko skutarskega jezera. Ko pride vrsta čolnov mimo turških kul, začno Turki streljati, a noben strel nij nič škodil. Videlo se pa je, da Turki ne slutijo velikanske zvižaje, akopram jim Črnogorci na klicanje niso odgovorili. Tako so Črnogorci Turkom pred nosom peljali kanone brez vsega pokritja. Kanoni so uže v Rijeki in Maša Vrbica, ki je ekspedicijo vodil, dobil je od kneza pooblaščenje, da porabi za ekspedicijo kanonov proti Nikšiću lešjanski bataljon. Dva kanona ostaneta na jugu, ali za obstreljavanje Žabljaka in Lesendre, ali pa za obleganje Podgorice in Spuža.

O zjedinenji Slovencev.

Z Gorenjskega 31. avg. [Izv. dop.]

Hrvatje so posebno povdarjali korist zjedinenja Bosne in treh jugoslovanskih kraljestev v eno kronovino pod vladno presvitle habsburške dinastije. Take izjave hrvatskih rodoljubov so tudi pri nas zopet oživile idejo o združenju slovenskih krajev v eno kronovino pod vladno presvitlega avstrijskega cesarja. Korist takega združenja, bi bil dvojen: 1. Združeni Slovenci bi z boljšim uspehom delali za omiko in povzdigo narodnih idej po slovenskih krajih in 2. združena Slovenija bi bila trden jez proti Avstriji sovražnim italijanskim željam, ki utegnejo za Avstrijo kdaj imeti nevarne posledke.

Zdaj smo mi Slovenci razdeljeni v razne kronovine in preslabi, braniti se povsod sovražnim napadom. Tako mora naša sveta slovanska stvar le počasi napredovati, ker se jej stavi mnogo zavir od naših protivnikov, akoravno o „propadu“ nij nič govoriti. Tudi narodno časopisje trpi mnogo, ker smo razdeljeni v več kronovin. Tuje časnikaštvo, bolje podpirano, zelo izpodkopa narodno, posebno v onih deželah, kjer so Nemci v večini, ker na videz bolje zastopa interese onih de-

žel; in tako se je lotilo ponemčevanje mej Slovinci.

Zadnje čase se je bralo po časnikih, da neko italijansko društvo skrivne listine širi po Trstu in po drugih krajih na Primorskem, ki nagovarjajo prebivalce laške narodnosti avstrijskega cesarstva narediti punt in združenje z Italijo. Ker taka agitiranja gotovo laška vlada skriva podpira, akoravno javno izreka prijateljstvo z Avstrijo, morejo jako nevarna postati avstrijskim interesom. Ti Italijani žele dobiti Trst in druge avstrijske kraje okolo jadranskega morja, kar bi pa Avstriji mnogo škodilo v trgovskem in obrtniškem obziru. Da se pa te italijanske namere izpolnijo, treba je ustanoviti krepko slovansko avstrijsko provincijo na italijanskej meji, katera bi se mogla ustavljati željam prenapetih Italijanov, taka provincija bi bila zedinjena Slovenija.

Kakor slovenski narodnjaki in avstrijski podložni se moramo povsod na veljavnih mestih potegovati, da se ta naša presrčna želja izpolni; posebno slovenski narodni poslanci v državnem in deželnem zboru in pri drugih prilikah, kar bodo tudi brezdvomno storili. Res da ne bomo precej dosegli, ali moramo ponavljati svoje terjatve leto za leto, nazadnje bodo uslišane, pravičnej stvari se more le nekoliko časa zavirati, ali ne za vselej. Še bolje bi bilo, če bi se zedinjena Slovenija pridružila trijednej kraljevini — o tem kaj več prihodnjich.

Važnost znanja slovanskih jezikov vedno raste po raznih važnih dogodkih, ki se godé v slovanskih deželah, ter število tistih Neslovanov, kateri se uče enega ali drugega slovanskega zlasti ruskega jezika, vedno se množi in je uže vidno, da dobó tudi slovanski jeziki enkrat dostojno mesto v Evropi. Posebno ruski jezik, kakor najbolj razširjen med Slovani, dobiva vedno več privržencev, in uže v nemškem jeziku je več slovnice ruskega jezika prišlo na svetlo. Mnogo nemških učenjakov uže izpoznava, da ruski in drugi slovanski jeziki niso tako surovi, kakor nekateri nemški časnikašji trdijo, večkrat taki, ki niti enega stavka pravilno govoriti ne znajo. Nemeec Moric Joel, izurjen v jezikoslovji, posebno v slovanskih jezikih, piše v uvodu svoje slovnice ruskega jezika: „Ich würde mich sehr glücklich schätzen, wenn dieses Lehrbuch geeignet gefunden würde, durch Erleichterung des lernens dem studium der sehr schönen russischen Sprache, die durch das, auch in geistiger hinsicht mit frischer jugendkraft emporstrebende Volk immer reicher und vollkommener ausgebildet wird.“ Še torej Nemci spoznajo lepoto in korist ruskega jezika, koliko bolj mi, ki smo z Rusi sorodni po krvi. Zato naj se slovenski dijaki v prostih urah in ob počitnicah uče ruskega in drugih slovanskih jezikov, tako si bodo odprli pot učenju vseh znanosti na domačej slovanskej podlagi, ker ruska in češka literatura sta se uže razširili in se še razširjata v vse znanstvene stroke. Znanje družih slovanskih jezikov bo pri nas Slovincih budilo zaupanje do Slovanstva, ker bomo videli, da slovansko literarno polje nij prazno, ampak posejano z dobrimi knjigami raznih strok. Če se bode število tistih mož mej nami vekšalo, bodo umeli razna druga slovanska narečja in poznali literarne, kakor tudi druge razmere naših slovanskih bratov na severu in

osornosti, a vendar ga nij skoraj slavnega moža na Francoskem, ki bi ne bil zanj pisal.

Glavna politična barva Bulozovega lista je orleanistična; vendar pa je zaradi svojega objektivnega pisanja z vsemi vladnimi sistemi na Francoskem dobro izhajal. List je bil neodvisen in njegov glavar nij hotel nikomur služiti. Za to samo eden izgled. Eden zadnjih ministrov Louis Philippa je prav lokavo enkrat spravil Bulozu k sebi na pojedino. Pred obedom ga vpraša minister: „Gospod, zdaj odločno, kak je političen nazor?“ Nagovorjeni Buloz ne črhne, vzame klobuk in gre.

Pač nij šala, tako velikansk list, kakor je „Revue de deux mondes“, blizu petdeset let pošteno voditi, ohraniti in povekšati. Enkrat je tudi Buloz sam uže zdvojil. Dal je uredništvo iz rok ter je prevzel gledališko vodstvo. Na tem mestu je živel šest let. Pozneje je bil še eno leto vodja nekega provincialnega gledališča. Toda: „on revient toujours à ses premières amours“ — človek se vedno vrača k prvej ljubezni, in Buloz stopi zopet

v redakcijo in ostane tam do smrti. Ob enem sprejme va-njo tudi svoja dva sinova.

Glavna sodelovalca sta mu bila svak Henry Blaze du Bury, pa slavna pisateljica George Sand, ki je pred dvema leti v jako visokej starosti umrla. Poleg teh dveh pa vsi znameniti publicisti, pesniki, romanopisci, zgodovinarji, filozofi, kritiki itd.

„Revue des deux mondes“ je od začetka izhajala po enkrat na mesec, pozneje po dva-krat vselej kot debela knjiga in tako je še zdaj. To je delo moža, ki je bil sicer, kakor gori povedano, svojeglaven, osoren, vedno slabe čudi, in kateremu se je moral vsakdo brezpogojno podvreči, kdor je hotel z njim stopiti v literarno zvezo. Vendar se piše o njem, da je bil včas tudi odkritosrčen in usmiljen, kakor vsak čmernež, in večkrat se je v njegovem bitstvu pokazala črta pravega prijateljstva. Ker je svoje dni tudi „Slovenski Narod“ prinesel marsikaj iz Bulozovega lista prevedenega, je dostojno, da se moževi tudi v njem posveti nekoliko vrst.

D. H.

jugu in presegali literarno seme družih narodov v vrt naše književnosti in delali na prospeh narodne zavesti, potem smemo ponosno reči, da ne propademo, dokler Slovanstvo ne propade, to pa trdno stoji, da mu še celo protivniki priznavajo važno bodočnost; tako bomo tudi mi ostali kljub vsem „zmagam“ ustavovercev pri volitvah v kranjske deželni zbor in kranjsko trgovinsko zbornico.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 4. septembra.

Na **Dunaji** so prišli nekež „zaroti“ ali ogleduštvu na sled. Dva pisarja v arsenalu, Zoller in Nachtnebel po imenu, sta baje prusko-nemške vladni prodala skrivnost delanja Uhačijevih kanonov. Zdaj sta uže zaprta, ali kasno je.

Hrvatski sabor je začel včeraj svoje zasedanje z navadnimi začetnimi oblikami.

Magjaroni silno raste greben vsled „turških zmag.“ Zdaj terjajo, da naj se njih honvedska vojska mobilizira... To se ve, proti Rusom mislijo...

Vnanje države.

Turški poslanik na Dunaji Aleko-paša je odstavljen, baje ker je z Mithadom ondan preveč govoril. Na njegovo mesto pride nekov Essad-Bey, dozdaj turški poslanik v Rimu, prej konzul v Pešti.

Francoski „Journal des Débats“ pravi: „Turčija bode plačala stroške tročarske zveze, ker ne bode jej dovoljeno, zmagovalna biti.“

Prvo zaslisanje **Gambette** pred sodnijo je bilo, kakor en triumf. Velika množica se je bila zbrala pred sodiščem, da bi tega vodjo republikanske stranke pozdravila, kadar od sodnika pride. Ali policija ga je prosila, da je ošel pri stranskih vratih.

Iz **Rima** se poroča „N. fr. Pr.“, da je nekov monsignore Hassun predložil osnovo za konkordat mej Turčijo in vaticanom. Konkordat bode v veljavo stopil, kadar bode turški parlament (če se mu do tačas kaj človeškega ne primeri) neke postave o razmeri kat. cerkve in Turčije sklenil.

Nemški cesar Vilhelm je odpotoval v Essen k vojaškim manevrom na Renu.

V **Indiji** je lakota mej prebivalci vedno strašnejša. Okolo Madrasa je v pol leta umrlo pol milijona ljudi od lakote. Namesto, da Angleži podpirajo zverske Turke, naj bi rajši svoje Indijce gladu varovali.

Dopisi.

Iz Celovca 2. sept. [Izviren dopis.] (K volitvi državnega poslanca.) Volitve volilnih mož so dokončane in kakor slišim, na korist slovenske in konservativne stranke; tedaj je lahko mogoče, da zmagamo z Einspielerjem, ako se v zadnjem trenutku kaj ne pokvari. Sicer pa ima tudi Edlmann močno stranko. Eden vaših dopisnikov poročal vam je, da je nemško-liberalna stranka iz strahu pred narodno in konservativno stranko postavila Edlmanna za kandidata, kateri jej pa nij čisto po godi. Da je le-to istina, pričajo nam članki v „Süddeutsche Post“, kjer nekdo nemško-liberalno stranko zaradi tega koraka graja in izreka, da Edlmann nij nikakoršna taka oseba, katerej bi se moglo državno poslanstvo izročiti, in Edlmann tudi do denes še nij svoj „politisches Glaubensbekenntnis“ izpovedal. Naši nemški „ultra-liberalci“ hočejo tudi na svojo roko družega moža kandidirati, baje političnega uradnika dr. Herrmanna. A z vso gotovostjo moremo reči, da niti Herrmann, niti Pucher ne bodeta izvoljena. Tako vidite, bode s časom prešla glorijska nemškega psevdoliberalizma na Koroškem.

Uradna „Klagenfurter Zeitung“ prinaša v enem svojih dopisov poročilo društva „Glanthaler Demokratenverein“, v katerem se udje omenjenega društva opominjajo, pri prihodnji volitvi in pri volitvah v deželni zbor nobenega za volilnega moža izvoliti si, kateri nij Korošec. Kaj bi vaš c. kr. državni pravdnik rekel, ako bi vi kaj takega storili?

Iz Pake pri Šoštanci 31. avg. [Izv. dop.] Novi most čez Pako bo skoraj dokončan in odprla se bode potem krajša pot za zgornjo savinsko dolino, to je za Mozirje, Gornji grad itd. v Celje. Stroške zidanja, (kacih 6000 gl.) nosijo zadeti okraji Šoštanski, vranski in gornjegradski skupno z deželo. Čudno je, da novi most ne gre v ravni črti s cesto, ampak da dela dvojni ovinek, kar se nam čisto nepotrebno zdi. Deželni inženir pa je baje ukazal, da se mora most nasproti prvemu načrtu tako zidati. — Vina v naših gorcih ne bo toliko, kolikor se je še v cvetji pokazalo, a dobro utegne biti, ker se uže zdaj sladko grozdje najde. Sadja, od katerega v drugih letih lep dobiček imamo, letos pogrešamo.

Od sv. Jurja na južnej železnici se mi piše: Uže dalje časa tuji kupci, večinom Nemci, tukaj krave nakupujejo. Samo iz tukajšnje okolice se je nad 3000 krav po železnici odposlalo. V poslednji seji gospodarske družnice v Celji se je o tem govorilo, ali nij morda na škodo naši živinoreji, če se toliko krav izvaža čez mejo. Gospodarji so izrekli, da se v tem oziru ničesar nij bati, ker še dovolj živine ostane v deželi, našim kmetom pa je ravno letos, ko nij denarjev in tudi krme premalo, jako pomagano, da svojo živino lahko drago prodajo.

Iz Poljanske doline 31. avg. [Izv. dopis.] Letošnje leto pomladi so v tukajšnji poljanski srenji izvolili novega župana, kmeta in gostilničarja Janeza Čadeža, vrlega narodnjaka, ki je zdaj, ko ljudje bolj po opravkih zahajajo k njemu, naročil več slovenskih časnikov: „Slovenski Narod“, „Slovenca“, „Novice“, „Gospodarja“. Časnike pa zelo razposojuje med ljudstvo, tako bo ta mož mnogo pripomogel k omiki narodne zavesti naše mile dolinice. Vsa hvala mu! Da bi le našel pri drugih županih po slovenskih krajih mnogo posnemovalcev!

Otavo so pri nas uže kosili in jo prav lahko suše, ker imamo zdaj jako vroče dneve in uže suša čedalje večjo škodo dela. Otave se bo vsled pomanjkanja dežja (dopis je pisan 31. avgusta. Ur.) manj dobilo, kakor je bilo pričakovati in ajda je iz istega uzroka mala ostala in zdaj cvete in jo pridne čebelice jako pridno obirajo. Mej tem, ko v dolinah in po nizkih hribih teško dežja pričakujemo, so gornjanci z vremenom popolnem zadovoljni, ker še nemajo suše in lahko brez opovir žanjejo jaro pšenico in spravljajo v kozelce, tudi oves jim lepo zori. Krompirja se bo precej nakopalo, in tudi tiste bolezni, katera ga je prejšnja leta pogosto napadala, letos še dozdaj nij zapaziti.

Iz več slovenskih krajev je bilo brati dopise o poljskih tatovih, tudi tu se slišijo taki prigodki, če tudi ne prav pogosto. Dvema kmetoma so tatovi bili nekoliko snopja ometega v kozolcu, in drugemu nekoliko pšeničnega snopja našetega, zopet drugemu nekaj krompirja pokopanega po noči vzeli. Lanska letina je bila slaba in sili ljudi pomanjkanje k takim prestopkom. — Na vpeljavo poljskih

čuvajev pri nas, posebno po gorskih vaseh, nij misliti, ker so njive preveč oddaljene ena od druge, in tudi nij nobenega, da bi se za tako vpeljavo brigal.

Iz Zagreba 2. sept. [Izv. dopis.] V „Obzoru“ dne 1. sept. potaknil je dopisnik iz Slovenskega lepo idejo ob izdavanju malega, vzajemnega in popularno pisanega lista za južne Slavjane, posebno Slovence in Hrvate, koji list bi izhajal v Zagrebu ter imel še to glavno lastnost, da bi bil po ceni ali dober kup. Ta ideja mora se priznati — in priznaje se tukaj vseobče, a tudi od „Obzora“ — kot lepa in v principu dobra ideja. Pred javnostjo je ta ideja nova, a za neki krog v Zagrebu bivajočih Slovencev in Hrvatov nij čisto nova, nego gojena je uže vsaj pol leta v privatnem občevanji, toda v malo drugačnej obliki. Mislim, da bode dobro, ako povem pred javnostjo sedaj i naše mnenje, pa morda se čuje potem še koje tretje, in bodočim oživotvoriteljem te ideje bode trebalo paziti na geslo: omnia considerate et quae bona, tenete!

Tudi v našem načrtu je glavna točka, kar se tiče cene lista, da mora biti kolikor samo mogoče dober kup. In ako bi se list izdajal vsak mesec dvakrat — kar bi bilo najprikladnejše in dosta — mogel bi še v precejšnjem obsegu se davati na celo leto za ceno okoli 1 gold.; to seveda tedaj, ako se ne prevarimo glede izdatnega broja naročnikov. A za naročnike ne bi se bilo baš bati, ako se vzame, da celo strokovni listi, ki pišejo v obeh narečjih, imajo toliko naročnikov, da lahko izhajajo. Urednik „Jugosl. Stenografa“ more vas uveriti, da čim bi počel samo v enem narečju pisati, in čim bi ga vsled tega popustili naročniki tistega plemena, ne more več izhajati. Tako pak vzdržuje se vendar list stroške, ki je še na slavjanskem jugu čisto nova in dosedaj jako malo znana. Zakaj ne bi se potem list, ki ne bi bil samo za strokovnjake, ampak za narod v obče zanimiv in koristen, vzdržati? Seveda, tu bi se morala pomakniti na stran vsaka separatistična tendencija. List bi moral pustiti nedotakneno to, kar se tiče izključivo jedne narodnosti ter nij drugej niti na škodo, niti na korist, pa je tudi ne zanima, a baviti bi se imel s tendencijami, ki so obema narodnostima (ali bolje plemenoma) vzajemne. Listov, ki zastopajo interese jedne in druge narodnosti separatno, imamo hvala Bogu i tu i tam dosta, a lista, ki bi bil uredovan v poslednjem smislu, nemamo, niti ga menda nijsmo imeli. Kako bi se dalo to v pojedinih točkah izvesti, o tem nij mesta, da tukaj razpravljam, to je stvar listovnega programa.

List bi moral biti tudi popularen, a to v takem pravcu, da ne bi bil opet prepopularen. Pojem „popularnosti“ je jako širok; popularnost zahteva jednostaven in jasen način izražanja, in posebno se mora ogibati vseh filozofičnemu šolskemu govorjenju posnetih izrazov, a na drugej strani opet ne sme postati način izražanja trivijalen in plitev. Takova popularnost, koja obstoji v tem, da se pojmovi, ki si jih more zdrav, a v strogo znanstvenem mišljenju nevajen um prisvojiti, v umljivem jeziku in jasnem razporedanju izrazijo, mislim, da nij samo za ljudstvo (puk), nego tudi za našo „inteligencijo“. Pri nas čitajoča publika nij tako obširna, kakor pri drugih narodih, da bi jo mogli po volji deliti na inteligencijo in ljudstvo; pri nas

čita narod vse, kar nij strokovno, samo one, ki to poslednje čitajo, mogli bi sicer nazivati „inteligentni“, ali bolje bi bilo, da rečemo „strokovnjaki“, ali prijatelji stroke. Kajti kaj je inteligencija?

Prvotno znači ta beseda razum, uvidjavnost, izpoznanje (erkenntnis) posebno tako, ki nij od vanjskih počutkov neposredno odvisno, potem zmožnost, pridobiti si takove lastnosti; a nazadnje znači bitje, ki je nadarjeno s takovimi zmožnostmi, torej človek v nasprotju z živalmi. Nemojmo torej te besede zlorabiti i pojmove mešati včas na škodo same stvari.

List se torej na drugej strani ne bi imel mešati v nikakove strogo strokovne razprave. Saj imamo tudi za takove stvari svoje liste. Kaj bi mu torej ostalo? Pisati v obeh narečjih z jasnimi v narodu rabljivimi besedami o važnih zadevah našega časa in našega naroda v vzajemnem obziru, deloma v podučnem, deloma v zabavnem smislu. S tem bi mu bil načrtan glavni smer, v kojem pa imade seveda več paralelno se vijajočih potov i stez, med katerimi ima izbirati individualna volja i sposobnost njegovega urednika, ako mu nijso ure v napred potanje odločene detajliranem programu lista.

Ker sem uže poprej rekel, da za danes ne nameravam natančni program načrtati, nego samo v obče svoje mnenje glede lista izjavljam, mislim, da sem z navedenim svojemu namenu kolikor toliko zadovoljil. *Audiat et altera pars!* — A. B.

Domace stvari.

— (Banka Slovenija v likvidaciji) ima 12. tega meseca svoj občni zbor, da delničarji zvedo, kaj se je o likvidaciji do zdaj godilo in kaj je še storiti. Kdor hoče pri zborovanju veljaven glas imeti, mora, kakor navadno, svoje delnice do 6. t. m. pri blagajniku vložiti.

— (Za rešitev življenja.) Deželna vlada je dala Mihaelu Jagru, remenarskemu pomočniku in udu požarne straže, talijo 26 gld. 25 kr. za rešitev človeškega življenja, ker je pri požaru na Viču otel iz ognja malo dete.

— (Ljubljanski škof g. dr. Pogacar) se je včeraj odpeljal v Gornjigrad na Štajerskem, da ogleda tamošnja škofijska posestva, pa se v četrtek uže zopet vrne na Gorice.

— (Iz Kopra) se poroča, da je tam umrl isterski deželni poslanec Krištof de Belli.

— (Skrivnostna dogodka.) Čitamo v „Slovencu“ sledeče: Nek mož iz Ljubljanske okolice je šel nedavno v Ljubljansko hranilnico in vzel nekaj denarja, menda 300 gold. iz nje. To sta videla dva človeka, šla za njim in ker ju je potem, kot najbližja, vprašal za neko hišo, peljeta ga na neko dvorišče, kjer ga brž eden zgrabi za vrat, drugi pa mu nastavi nož, žugajoč, da ga prebode, ako ne da denarja. Mož je bil tako prestrašen, da se je zavedel še le, ko sta potepuha z njegovim denarjem pobegnili. Tako pripoveduje dogodbo mož sam, katerega je strah tako prevzel, da so se mu možgani zmešali. Na katerem dvorišču se je to zgodilo, mož ne ve povedati. Čudno je le to, da po Ljubljani nihče ne ve nič o tej dogodbi, katero nam je pravil mož z dežele, ki je reveža videl. Morda pomaga to na kak sled. Saj Ljubljana v tem oziru menda še nij London, Pariz ali Dunaj.

— (Iz Kamnika) se piše „Sl.“: Nij dosti našemu Keclju še, da je naših mestnih očetov najvišji, postati je hotel še več, namreč predsednik odbora, ki gospodari z mestnim premoženjem. Ker so bili pri zadnji volitvi veliko volilcev na pijačo, kuretnino in teletnino vjeli, so tudi zdaj na „Graben“ pri Levičniku nastavili race, menda nič manj ko 20, ter povabili vsakega, ki je imel „lešt“ priti. Ali prišlo jih je malo, dosti sicer, da so race pojedli, premalo pa za zmago. In tako je Keclj propadel pri volitvi, zmagali so drugi in ti nijso nemškutarji. Na to grozna jeza, race pa do denes še nijso plačane. Tistih, ki so jih pojedli, jih noče nobeden plačati, ker jih nij nobeden naročil, drugi pa tudi ne, ker so pri volitvi skoz rešeto padli. Race in gosi, na katere so se nemčurji po zadnjih volitvah tako trdno zanašali, jim tedaj ta pot nijso nič pomagale.

Razne vesti.

* (Grozovitost.) Neki brivec v Benedkah je bil ljubosumen, pozove svojo soprogo v sobo k obedu, ko vstopi, začne jo z bodalom bosti, da je bila vsa prebodena. Žena skusi ubežati, ali na dvoru pade mrtva na tla. Brivec je potem še sam sebi z britvo vrat prerezal.

* (Živa je zgorela) neka gospodična v Kataniji v Siciliji, namazala se je po prsih in spodnjem životu z alkoholom vsled neke vražje ljubezni in se vžgala. Ljudstvo je prišlo ali rešenja nij bilo; zgorela je živa.

* (Dve življenji za eno bučo.) V Velikem Varadinu je vrgel jud Berkovič bučo v vodnjak in je poslal svojega sina po lestvi doli, da bi jo prinesel. V vodnjaku pa se je bil nabral zadušljiv zrak, ki je sina tako omamilo, da je padel v brezno. Oče gre za njim, da bi ga rešil, pa njemu se taisto zgodi. — Zdaj gre tretji sin noter, a tudi on pade omamljen v dno. Ljudje priteko na pomoč in zlečejo vse tri ven, a prvih dveh nij bilo več mogoče oživiti.

* (Čuden učinek strele.) Nekega gospoda na Francoskem je ujela nevihta na polji; do kože moker se nij mogel nikamor v zavetje rešiti. Ko gre dalje, trešči; gospod ves vrtoglav v velikem strahu je skoraj pomet izgubil, pa ko dalje proti domu koraka, čuti, da ga dež po nagi koži pere, in res je bilo, strela mu je sežgala vso obleko, da je v hipu tudi vpepeljena od njega odletela, životu pa se nij poznalo ničesa.

* (Naj starša žena) je Peraz Glen v Kaliforniji, srednje rasti, ima 140 let, živi se svojim najmlajšim sinom, ki ima 82 let. Omožila se je v 13. letu, imela je 11 sinov. Pila je še pred 12 leti tobak, potem ne več, imela je do nekega časa sive lase, zdaj pa so se ji zopet pobarvali na črno.

Umrli v Ljubljani

od 30. avgusta do 2. septembra:

Marija Rasp, šivilja, 53 l., za rakom. — Franc Skul, kup. agenta otrok, 3 l., za vnetico možjanske mronice. — Marija Cerer, čevljar, 48 l., za rakom. — Blaž Knez, vrtnar, 70 l., za vnetico mehurja. — Milan Breskvar, stavec otrok, 13 m., za božjastjo. — Ana Strvine, zasebnica, 40 l., za jetiko. — Marka Lestva, gostac, 56 l., za jetiko. — Ana Golli, hišna žena, 62 l., za mrtvodom.

Tuji.

3. septembra:

Evropa: Prezel iz Bistrice.

Pri Slonu: Beutom iz Dunaja. — Bor iz Gorice. — Češnik iz Knežaka. — Mlanich iz Dunaja. — Mopurgo iz Trsta. — dr. Tschamer iz Grada. — Šola iz Mostara. — Bertole iz Češkega.

Pri Maličih: Perglas iz Dunaja. — Rogerhofer iz Trsta. — Neumeyer iz Dunaja. — Dimer iz Trsta.

Dunajska borza 4. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	64 gld.	15 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	66	90
Zlata renta	74	50
1860 drž. posojilo	112	—
Akcije narodne banke	854	—
Kreditne akcije	197	—
London	119	55
Napol.	9	56 1/2
C. kr. cekini	5	69
Srebro	104	80
Državne marke	58	65

Loterijske srečke.

Na Dunaji 1. sept.: 18. 22. 54. 25. 31.
V Gradci 1. sept.: 28. 15. 65. 14. 35.

V „Narodnej tiskarni“ v Ljubljani je izšlo in se dobiva:

VIII. zvezek „Listki“:

Pomladanski valovi.

Roman, spisal I. Turgenev, poslovenil dr. M. Samec. 8° 17 pol. Cena 60 kr.

Štev. 5328.

(242—1)

Razpis

službe sekundarija pri deželnih dobrodelnih napravah v Ljubljani.

Služba sekundarija pri deželnih dobrodelnih napravah v Ljubljani z letno remuneracijo 400 gold., s stanovanjem v bolnišnici, s postrežbo, s 5 sežnji drv za kurjavo in z 18 funt. sveč je izpraznjena, ter se bode na dobo dveh let oddala, ki se utegne po dveh letnem dobrem službovanji še dvakrat po 1 leto podaljšati.

Prošnjiki za to službo imajo dokazati, da so doktorji zdravništva, ali vsaj kirurgi z diplomom, ali pa, da so vsaj zdravniške visoke šole dovršili. Dokazati imajo tudi, da so nemškega in slovenskega jezika v govoru in pisanju popolno zmožni in neoženjeni.

Dotične prošnje s potrebnimi dokazi naj se pošljejo do

30. septembra 1877

vodstvu deželnih dobrodelnih naprav v Ljubljani.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani 31. avgusta 1877.

Gospica,

ki je v znanem Buwovem muzikalnem zavodu v Gradci pedagogični muzikalni kurs z najboljšim vspehom dovršila, si prisvojila najboljšo učno metodo in se z izvrstnimi spričali lahko izkaže, priporoča se za sistematično poučevanje v glasoviru.

Natančneje poroča F. Müllerjev Annoncen-Bureau v Ljubljani. (243—1)

Za dame,

ki bi se hotele trgovinskemu stanu posvetiti, začne se 15. t. m.

privatni kurs

za poučevanje v jednostavnem in dvojnem knjigovodstvu in v drugih sem spadajočih trgovinskih vedah, tudi v menjenem poslovanju. Oglasa naj se v F. Müllerjevem Annoncen-Bureau v Ljubljani, gospodske ulice, knežev dvor, kjer se natančneje poroča. (244—1)

Čistenje in izboljšanje vina z marzeljsko žolco,

najboljše, najpripravnejše, cenó in dozaj nedoseženo sredstvo, da vino čisti, da mu dá lepo svetlobo in da mu vzame slabi sodov in gajilobni okus. Poduk v obéh deželnih jezikih zastoj. Naj se obrača na agenturo A. Hartmanna v Ljubljani. (227—3)